

Malo e lava mai ki he feitu'u ki hono tokanga'i makehe e longa'i fanau (PICU)

Ko e PICU, ko e loki mohenga 'e 16 ia, kuo fakataumu'a ki hono tokanga'i makehe e longa'i fanau toki fa'ele'i, ki he ta'u 15. 'Oku 'omai kinautolu, mei ha tapa pe 'o Nu'u Sila ni, 'i ha ngaahi 'uhinga kehekehe. Kuo 'omai ho'o tama, koe'uhi, 'oku ne fiema'u ha tauhi fakafaito'o, mo faka Neesi, makehe. 'Oku mau mahino'i, ko e 'i heni ho'o tama, ko e me'a faingata'a kiate Koe.

'Oku 'ataa pe kiate Koe ke ke nofo mo ho'o tama, 'o fakatatau ki ho'o fiema'u. 'E 'i ai mo 'ene Neesi, 'e tauhi ki ai he taimi kotoa.

Ko homau fika telefoni: **(09)307-4903** - taa mai 'i ha fa'ahinga taimi pe.

'Oku mau ngaue'aki 'a e ngaue faka-timi, pea fakatatau ki he ngaahi fiema'u ho'o tama, 'e lava ke tokolahi e kakai te nau kau ki hono tokanga'i. 'A ia 'e kau heni 'a e kau fai fakamalohisino, 'a kinautolu tokanga'i e tafa'aki faka-me'atokoni, Social Workers, Kaiatawhai, kau taukei he me'a va'inga/va'inga, mo e ngaahi timi faka-falemahaki kehe.

Tokanga' I Ho'o Tama

'Oku tokolahi 'a e kau Toketaa mataotao, mo e kau Neesi, kuo nau poto'i hono tokanga'i e longa'i fanau, 'i honau ngaahi mahaki takitaha. Te nau fakamatala atu e ngaahi ngaue 'e fai, mo e ngaahi me'angaue 'e faka'aonga'i. 'Oku mau fakalotolahi atu, ke ke 'eke fehu'i, ke fakapapau'i 'oku ke mahino'i e me'a 'oku hoko.

Ko ho'o tama, 'e fakatokoto 'i Starship 'e ha Tefito'i Timi. Ko e kau Toketa eni taafataha ki he kalasi puke ho'o tama. Ko hono 'omi ki heni (PICU), ko e tauhi fakafaito'o, 'e vahevahe ia 'e he Tefito'i Timi, mo e kau Toketa 'i heni, 'a ee 'oku nau taafataha ki he Tauhi Makehe.

Ko e 'A'ahi, 'oku fai ia 'i he 8:00am mo e 8:00pm, 'aho kotoa, mo ha toe taimi pe 'e fiema'u ai. 'E lava pe ke fai eni ki he mohenga. Te ke lava pe 'o nofo heni, lolotonga e 'A'ahi. Koe'uhi ko e femo'uekina, 'oku 'ikai ko ha taimi lelei eni ke fai ha talanoa fekau'aki mo ho'o tama. Lolotonga e 'aho, 'i ha taimi ne fai ha felotoi ki ai, 'e lava ke ha'u ha taha mei he Timi Fakafaito'o, ke fai ha talanoa fekau'aki mo ho'o tama, mo tali ha'o ngaahi fehu'i. 'E toe 'a'ahi mai mo e kau Toketa mei he Tefito'i Timi ho'o tama, 'i he meimei 'aho kotoa.

Te mau tomu'a fakaha atu ha ngaahi liliu 'i he puke, pe faito'o, ho'o tama; ka koe taimi ni'ihhi 'e 'ikai lava eni, kae'oua kuo 'osi 'a e faito'o, 'o kapau na'e fiema'u fakavavevave. 'I he ngaahi taimi pehe ni, te mau fakaha atu ia 'i he faingamalie vave taha.

hono faito'o. 'E 'i ai e ngaahi faito'o/ngaue 'e fai ki ai, pea 'e fiema'u ke ke fakamo'oni hingoa ki ai, 'o ka 'oku ke loto ke fai ia.

'I Starship, 'oku mau ngaue'aki 'a e tauhi faka-famili, pea 'oku fakalotolahi'i Koe ke ke kau ki ai. 'Oku mahu'inga 'aupito ke ke mahino'i 'a e puke, mo e faito'o, 'a ho'o tama. Lolotonga 'a e 'i heni e fanau, 'oku nau kei fiema'u pe ke fai ange 'a e fakatalanoa, hivehiva, lau kongā, mo e amoamo, kiate kinautolu. Ko ia, 'omai ha'ane me'a va'inga, pe tohi, 'oku manako ki ai, ke fakafiemalie kiate ia.

Ko e fanau tokolahi, 'e 'ikai te nau manatu'i ne nau 'i heni. 'I he'emaui feinga ke nau ma'u ha fiemalie, 'e fiema'u ke fakamohe, pe fakaongonoa kinautolu. Ko e fanau 'ikai lava ke kai, 'e fafanga kinautolu, 'i ha tiupi 'oku fakahu 'i honau ihu, ki honau kete. 'E fiema'u 'e ho'o tama ha ngaahi tokoni makehe, hange ko hono tokoni'i e manava, 'e ha misini fakamanava; mo ha tokoni fakafaito'o, 'oku huhu'i hangatonu ki he halanga toto, 'i ha kalava. 'Oku tokolahi mo e fanau heni, 'oku tau uaea'i ki ha misini, ke faingofuaange kiate kinautolu hono tokanga'i kinautolu.

Koe'uhi ke malu ho'o tama lolotonga 'ene 'i heni, 'e fiema'u ke tukuhake 'a e 'aa 'o e mohenga. Pea ke fakafaingamalie'i hono faito'o, te mau ha'i hono nima ki ha va'a papa, ke faingata'a e homo 'a e ngaahi tiupi,

pe laine, 'oku tau ki ai. 'E 'i ai e ngaahi taimi 'e fiema'u ke puke'i ai ia, kae fakahoko ha ngaue ki ai. Kuo 'osi ako'i e kau Neesi, ke fakahoko eni 'i ha founga malu, mo hao, ki ai. Ko e founga ngaue anga maheni pe ia, pea 'e toki fai pe 'o ka fiema'u; ka te mau feinga ke fakaha atu kimu'a pea toki fakahoko. Kataki 'o talanoa mo e Neesi Tauhi, Neesi Pule Kiliniki, tokotaha 'oku ne tokanga'i e houa ngaue lolotonga, pe ko e Neesi Pule 'o e PICU, ki ha me'a 'oku ke hoha'a ki ai.

A'ahi Mahaki

- Ko e ngaahi matu'a, mo e kau tauhi fanau, 'oku 'ikai ko ha kau 'A'ahi – ko ia ai, mou nofo pe mo ho'omou fanau, 'i ha fa'ahinga taimi pe.
- Ko e tokoni mai 'a e famili, mo e ngaahi kaungame'a, 'oku fiema'u. Ke fiemalie 'a e fanau, ke fakangatangata pe e 'a'ahi mahaki 'i he taimi po'uli, ki he ngaahi matu'a, mo e kau tauhi fanau.
- Koe'uhi ko e fa'a tokolahi, 'oku kole atu ai ke fakatokosi'i e kau 'A'ahi, 'i ha fa'ahinga taimi, ke 'oua 'e fu'u longoa'a ki he Mahaki, pea faingofuaange 'emau tauhi ki ai.
- Ko e taimi 'e fakahoko ai ha ngaue ki ho'o tama, pe ko ha taha he fanau 'i loki ni, 'e kole atu, pe te ke fili pe ki ai, ke ke talitali 'i he loki ma'ae ngaahi famili.
- Kuopau ke 'i ai ma'u pe ha Tauhi 'o e longo'i fanau 'a'ahi mai, lolotonga 'enau 'i heni.
- Fakamolemole kae toka'i ange e ngaahi me'a fakafo'ituitui 'a e kau Mahaki, 'o 'a'ahi pe ki he tokotaha kuo ke ha'u ki ai. 'E 'ikai lava 'e he kau ngaue, ke tali ha fehu'i fekau'aki mo ha Mahaki kehe, pe 'oatu ha fakamatala fekau'aki mo e Mahaki, 'i he telefoni.
- Ko e ngaahi puke 'o e fanau, mo e ngaahi mahaki pipihi, 'oku ala fakatu'utamaki ia ki he ni'ihni 'o 'etau fanau. Kataki 'o 'oua 'e omai, kapau 'oku puke ha taha, pe ne feohi mo ha taha puke 'i ha mahaki pipihi. 'Oku totonu ke fakaha ki he Neesi Tauhi, 'o ka 'oku meimei puke ha taha.
- Ko e totonu taha, ke 'oua 'e 'omai ha fanau 'oku 'ikai hanau kaunga ki he Mahaki, te'eki ke fai ha talanoa ki ai mo e kau ngaue.
- Ko e ngaahi mahaki 'e ni'ihni 'oku puke ai e fanau, 'oku fakatu'utamaki ia ki ha taha kehe. Ko ia, tomu'a fakaha ki he Neesi Tauhi, pea toki 'omai ha fanau valevale, si'i hifo 'i he ta'u taha.

Ngaahi Tokoni Ki He Ngaahi Famili

Feitu'u ma'ae Famili

'Oku tu'u eni, 'o hanga mai ki he matapa hu mai, ki heni. 'Oku lava ke va'inga ai e fanau, sio televisone, 'i ai mo e falemalolo, saoa, mo e me'a ke fetongi ai e ngaahi pepepe. Ko e naunau ki he ngaohi vai mafana, 'oku 'i he panitele ia, 'a ia 'oku tu'u pe he kau matapa hu mai, mo e misini fakatau me'atokoni. Ngaue'aki 'a e feitu'u ni, ka 'oku 'ikai ko e mohe ai. 'Oku 'ikai foki ke mau lava 'o tokanga'i e fanau 'a'ahi mai.

Fale Ronald McDonald

Ko e feitu'u eni ke fai ai ha malolo, 'o 'ikai ke 'i ai ha fanau, pea 'i ai mo e naunau ngaohi vai mafana, 'i he fungavaka 3 'o Starship.

Fakafaletolo

Feitu'u pe 'eni ma'ae ngaahi matu'a, moe ngaahi tokoua/tuofefine/tuonga'ane 'o e Mahaki.

Tau'anga me'alele

'Oku fakangatangata e tau'anga me'alele ta'etotongi, ma'ae ngaahi matu'a, 'i he feitu'u kuo vahe'i mo'o nautolu. Kuopau ke faka'ali'ali ho'o kaati, 'i ho'o me'alele. Ko e kaati ni, 'e ma'u ia mei he Neesi Tauhi.

Me'atokoni

Te mau 'oatu ho'o me'atokoni, 'o kapau 'oku kei fakahuhu e Mahaki. 'Oku 'i ai e naunau ngaohi vai mafana 'i panitele, mo e misini fakatau me'atokoni 'i he feitu'u ma'ae famili.

'E sai pe ke ke inu he ve'e mohenga e Mahaki, ka ke kataki 'o ma'u ho'o me'atokoni, 'i he feitu'u ma'ae famili. Pea neongo 'oku 'ikai te mau 'oatu ha'o me'atokoni, kataki 'o talamai, kapau ne te'eki ai ke ke ma'u me'atokoni, ka mau vakai pe ko e ha, ha tokoni 'e ala lava.

Ngaahi fa'ee toutama valevale

Ka 'ikai lava ke fakahuhu ho'o tama, 'e fiema'u pe ke tatau ho hu'a huhu, ke kei lava pe hono fakahuhu, 'i ha taimi 'e lava ai.

Talanoa mo e Neesi, fekau'aki mo e ngaahi naunau ko ia.

Kapau 'oku ke hoha'a fekau'aki mo ho hu'a huhu, te mau feinga ke 'omi ha taha 'i he tafa'aki ni, ke tokoni kiate Koe.

Taimi malolo

'Oku kehekehe pe 'a e anga hono tali 'e he matu'a, 'a hono fakatokoto heni 'enau fanau. Mahalo 'e 'ikai te ke fa'a lava e sio atu ki he'ene pehee, pe te ke loto ke fe'ao ma'u pe mo ia. 'Oku mahu'inga ke ke ma'u ha malolo fe'unga, tautau tefito 'o kapau 'oku ke toutama valevale. Ko hono potongi e ma'u me'atokoni, 'e toe tokoni mo ia, ki ho'o mo'ui lelei.

Nofo'anga

Me'apango ko e si'isi'i e feitu'u ni ke 'i ai hao malolo'anga. Ka te mau feinga lahi ha nofo'anga 'i falemahaki ni, ma'a ha taha he ongo matu'a, pe ko e Tauhi, 'o fakatatau ki he 'ataa e ngaahi mohenga. 'Oku 'iai e ngaahi loki ki he nofo fakataha 'i Whare Awhina, Grafton Flats, mo e Fale Ronald McDonald. Ka ko e 'uluaki faingamalie, 'e 'oange ia kiate kinautolu mei tu'a 'Okalani. 'Oku 'i ai pe e ki'i totongi ma'ama'a. Ka 'oku 'i ai ha hoha'a fakapa'anga, mahalo 'e lava 'emau Social Worker, 'o tokoni atu.

Ko 'emau Palomesi kiate Koe

Ka 'oku 'i ai ha'o fehu'i fekau'aki mo hono tauhi, pe faito'o, ho'o tama, kataki, 'eke he vave taha ki he kau Toketa, pe Neesi, 'oku nau tokanga'i la. Ko e taimi ni'ihii, 'e ala tokoni ka hikihiki ho'o ngaahi fehu'i 'i ha lau'i pepa. Ko homau lelei taha, 'e fai ma'a ho'o tama; ka 'o ka 'oku ta'efakafiemalie ha me'a, fehu'ia, koe'uhi ke fakamahino'i atu.

Ki ha toe fakaikiiki, fakamolemole 'o fakaha ki he kau ngaue, ke 'oatu 'a e tohi "Patient Information"